

РЕШЕНИЕ

№ 33899

гр. София, 31.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 72 състав, в
публично заседание на 20.05.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Стоева

при участието на секретаря Зорница Димитрова, като разгледа дело номер **11955** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във вр. с чл. 112, ал. 1, т. 4 от Закона за здравето (ЗЗ).

Образувано е по постъпила жалба от М. Ц. М., действащ чрез своя настойник и законен представител Ц. Д. М. - на основание решение № 933 от 04.02.2020г. по гр. д. № 10395/2019г. на Софийския районен съд, против Експертно решение (ЕР) № от г. на Специализиран състав по психични, вътрешни и С. при НЕЛК, с която се прави искане за отмяна на ЕР в частта, с която не е призната и включена психиатричната диагноза „Органично налудно (шизофреноподобно) разстройство“, и връщане на преписката за ново разглеждане от друг състав на НЕЛК със задължителни указания за цялостна и точна оценка на психичното състояние и неговото значение при определяне на ТНР.

В съдебното заседание жалбоподателят се представлява от настойника и законен представител Ц. Д. М., който поддържа жалбата и прави искане за отмяна на ЕР на НЕЛК.

Ответникът – Националната експертна лекарска комисия, с представения писмен отговор на жалбата я оспорва като неоснователна и прави искане за отхвърлянето ѝ. Претендират се разноси по делото.

Заинтересованите страни - ТЕЛК I състав „Многопрофилна болница за активно лечение Света Анна - Варна“ АД, [населено място], Агенцията за хората с увреждания, ТП на НОИ – С.-град и РДСП – С.-град, редовно уведомени, не се представляват в производството и не вземат становище по жалбата.

Административен съд София-град, като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателствата, приема за установено от фактическа страна следното:

Административното производство е образувано по подадено до ТЕЛК заявление с вх. № 222025021135189 от 11.02.2025г. от М. Ц. М., действащ чрез своя настойник и законен представител Ц. Д. М., за освидетелстване трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане.

Към заявлението е приложена етапна епикриза от 17.01.2025г., издадена от Медицински център Медкрос ООД, с посочена в същата водеща диагноза: органично налудно (шизофреноподобно) разстройство, и придружаващи заболявания: дълбока умствена изостаналост, значително нарушение на поведението, изискващо грижи или лечение. Като заключение е посочено, че е установена тежка умствена изостаналост с поведенчески отклонения, персистиращи психотични симптоми - параноидни симптоми и слухови халюцинации, правещи невъзможно справянето му в ежедневието без чужди грижи. Приложени са и амбулаторен лист № 25017904DCC3 от 17.01.2025г. от извършен на посочената дата амбулаторен преглед и медицинско направление за ТЕЛК от 29.01.2025г., издадено от "ГППМП - ВИГОР" ООД, с посочени в медицинското направление диагнози, както следва: диагноза на водещо заболяване: F06.2 Органично налудно (шизофреноподобно) разстройство, и диагноза на придружаващите заболявания: F73.1 Дълбока умствена изостаналост, значително нарушение на поведението, изискващо грижи или лечение, F84.8 Други генерализирани разстройства в развитието.

Установява се от представената с преписката епикриза, издадена от Център за психично здраве "Проф. Н. Ш.", Отделение дневен стационар, че М. Ц. М. е постъпил в отделението на 09.04.2025г. и е изписан на 30.04.2025г., с диагноза: F06.2 Органично налудно /шизофреноподобно/ разстройство, F73.1 Дълбока умствена изостаналост, значително нарушение на поведението, изискващо грижи или лечение, като поводът за хоспитализацията е във връзка с издаване на необходимите документи за освидетелстване от ТЕЛК. Посочено е, че на 22.04.2025г. е извършено психологично изследване, видно от което целта на тестовото изследване е оценка на актуалното психично функциониране по повод явяване пред ТЕЛК, като е изведено заключение, че са налице болестно увредени когнитивни; изцяло е зависим от грижи, наблюдение и подкрепа; с тежко нарушено функциониране и с данни за тежка умствена изостаналост.

С експертно решение (ЕР) № от зас. № г. на ТЕЛК I състав при „Многопрофилна болница за активно лечение Света Анна - Варна“ АД М. Ц. М. е освидетелстван с водеща диагноза "дълбока умствена изостаналост", общо заболяване - дълбока умствена изостаналост, като с решението е определена 100 % ТНР с пожизнен срок, с чужда помощ. Посочено е, че чужда помощ се определя, тъй като лицето не е в състояние да се обслужва самостоятелно при задоволяване на ежедневните си потребности. В експертното решение на ТЕЛК не са отразени придружаващи заболявания.

Производството пред НЕЛК е образувано по жалба от Ц. Д. М., в качеството му на настойник на М. М., с която ЕР на ТЕЛК с № 90956 от 27.05.2025 г. е оспорено, тъй като ТЕЛК не е взела предвид двете психични диагнози на освидетелстваното лице, за което са представени амбулаторен лист от лекар психиатър, етапна епикриза, психологично изследване и епикриза. Направено е искане за отразяване и на другата му психична диагноза - F06.2 Органично налудно /шизофреноподобно/ разстройство.

Последвало е постановяване на ЕР № от г., с което Специализиран състав по психични, вътрешни и С. при НЕЛК потвърждава експертното решение на ТЕЛК по обжалвания повод - 100 % ТНР пожизнено, с чужда помощ, поради общо заболяване, с водеща диагноза: Дълбока умствена изостаналост.

На основание чл. 50, ал. 1 от Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи

(ПУОРОМЕРКМЕ) решението е постановено по документи.

В мотивите на решението са възпроизведени данните от представеното психологично изследване, изготвено на 22.04.2025 г. с цел оценка на актуално психично функциониране по повод явяване пред ТЕЛК, както и от представената епикриза от ЦПЗ "Професор д-р Н. Ш." [населено място], отделение дневен стационар, за периода от 09.04.2025 г. до 30.04.2025 г., в които е изведено заключение, че пациентът е с тежко нарушение на когницията, импулсивен; страхово напрегнат на периоди, невъзможно е справянето му в ежедневието без чужди грижи. Въз основа на така предоставената медицинска документация решаващият състав на НЕЛК е приел за установено, че халюцинаторните преживявания, страховете са в рамките на по-тежкото психично страдание, а именно дълбоката умствена изостаналост, поради което диагноза: F06.2 Органично налудно /шизофреноподобно/ разстройство, не следва да се коментира и не следва оценка на функционален дефицит за нея. Определен е краен процент ТНР - 100 % ТНР с чужда помощ и пожизнен срок съгласно част 2, раздел 2, точка 2.2 поради паметово интелектуалната недоразвитост в степен на дълбока умствена изостаналост с невъзможен вербален контакт, при силно изразени ограничения за вграждане в обществото, с тежка липса на самостоятелност, със затруднен говор. Като противопоказани условия на труд са определени работа на норма, с психично напрежение, интелектуален труд и отговорност.

В заключение НЕЛК е потвърдила изцяло ЕР № на Първи състав на ТЕЛК към Многопрофилна болница за активно лечение "Света Анна - Варна" АД от г. по всички поводи.

В хода на съдебното производство към делото е приобщено медицинското експертно досие (МЕД) на М. Ц. М..

По делото от жалбоподателя е представено удостоверение с изх. № РЛН22-ГР94-3834-1 от 11.10.2022г. на СО - район "Л.", видно от което Ц. Д. М. е назначен за законен представител - настойник на своя син М. Ц. М., който по силата на съдебно решение № 933 от 04.02.2020г. по гр. дело № 10395/2019 г. на СГС е поставен под пълно запрещение.

Представено е допълнително в съдебното производство медицинско удостоверение за общо здравословно състояние за ползване на социални услуги в общността или настаняване в специализирана институция/ с изх. № 4021/23.10.2025г., издадено от "ГППМП - ВИГОР" ООД, с което е удостоверено, че лицето е подходящо за настаняване в специализирана институция - дом за възрастни хора с психични разстройства. Представени са от жалбоподателя като писмени доказателства, установяващи наличието на твърдяната психиатрична диагноза, още и етапна епикриза от 07.05.2026г., издадена от Център за психично здраве - С. ЕООД, с поставени диагнози: F06.2 Органично налудно /шизофреноподобно/ разстройство и F73.1 Дълбока умствена изостаналост; амбулаторен лист № 412 от 07.05.2026г., издаден от д-р К. А. (ЦПЗ - С. ЕООД), с основна диагноза: F06.2 Органично налудно /шизофреноподобно/ разстройство, и придружаваща диагноза F73.1 Дълбока умствена изостаналост; амбулаторен лист от 18.05.2026г., издаден от Център за психично здраве "Проф. Н. Шипковенски" ЕООД, с основна диагноза F73.1 Дълбока умствена изостаналост и придружаващи заболявания F06.2 Органично налудно /шизофреноподобно/ разстройство, с подробно описание на психотичното състояние и назначена антипсихотична терапия.

Други относими доказателства не са ангажирани по делото.

При така установеното от фактическа страна съдът формира следните правни изводи:

Преценката за допустимост на жалбата е извършена с определението от 20.03.2026г. за насрочване на делото, като съдът е приел, че са налице положителните условия, съответно липсват пречките, свързани със съществуването и упражняването на субективното публично право на оспорване по чл. 159 АПК. Изложените мотиви по отношение допустимостта на

съдебното оспорване се поддържат и към настоящия момент, поради настоящият състав намира, че жалбата, като подадена в законоустановения преклузивен срок съгласно чл. 149, ал. 1 АПК, от надлежна страна, адресат на оспорения акт, и при наличието на правен интерес от оспорването, се явява допустима и подлежи на разглеждане по същество.

Разгледана по същество, жалбата е основателна, като съображенията за този извод са следните:

Предмет на оспорване в настоящото производство е Експертно решение (ЕР) № от г. на Специализиран състав по психични, вътрешни и С. при НЕЛК в частта, с която не е призната и включена психиатричната диагноза „Органично налудно (шизофреноподобно) разстройство“, като се прави искане за отмяната му в тази част и връщане на преписката за ново разглеждане от друг състав на НЕЛК със задължителни указания за цялостна и точна оценка на психичното състояние и неговото значение при определяне на ТНР.

Жалбоподателят поддържа становището, че отказът на НЕЛК да включи в експертното решение диагнозата „Органично налудно (шизофреноподобно) разстройство“, посочена в епикризата от ЦПЗ "Проф. Н. Ш." за периода от 09.04.2025г. до 30.04.2025г., е незаконосъобразен. Оспорват се мотивите, че същата не следва да се коментира и не се следва оценка на функционален дефицит за нея поради по-тежката умствена изостаналост, като жалбоподателят счита, че представените писмени доказателства ги опровергават изцяло, тъй като по несъмнен начин установяват наличието на психиатричната експертиза, чието непризнаване с обжалваното експертно решение е предмет на спора.

Съобразно разпоредбата на чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК. Оспореното решение представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 АПК, поради което в обхвата на съдебната проверка са включени всички изисквания за законосъобразност по чл. 146 АПК – дали актът е издаден от компетентен орган, при спазване на установената форма и процедура, при правилно приложение на материалния закон и в съответствие с целта на закона.

Разпоредбата на чл. 103, ал. 4 ЗЗ възлага на ТЕЛК и НЕЛК извършването на експертиза на вида и степента на увреждане, степента на трайно намалената работоспособност и професионалните болести. Предвид това и с оглед нормите на чл. 112, ал. 1, т. 3 от ЗЗ и чл. 3 от Наредбата за медицинската експертиза (НМЕ) обжалваното ЕР на НЕЛК е валиден акт, издаден от компетентен орган, в рамките на неговите правомощия - Специализиран състав по психични, вътрешни и сърдечно-съдови заболявания при НЕЛК, определен с оглед диагнозата на жалбоподателя. Компетентността на органа произтича от чл. 49, ал. 1 от Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи (ПУОРОМЕРКМЕ), която норма регламентира, че НЕЛК се произнася с мотивирано експертно решение, постановено от специализиран състав, определен съобразно водещата диагноза.

Тук следва да се посочи, че според чл. 18, ал. 3 ПУОРОМЕРКМЕ всеки специализиран състав включва не по-малко от трима лекари, от които един е председател на състава, а ал. 4 на същата разпоредба предвижда, че в специализираните състави на НЕЛК работят лекари с призната специалност по съответния профил и с не по-малко от 5 години трудов стаж по медицина. В случая обжалваното експертно решение е издадено от Специализиран състав на НЕЛК по психични, вътрешни и С., включващ д-р Е. Й. И. – председател, и членове: д-р Я. Е. Д. и д-р Р. В. Р.. При извършената служебна справка за специалността на членовете на посочения специализиран състав на НЕЛК в публичния национален регистър на БЛС се установи, че са с признати специалности по съответния профил, като по-конкретно председателят на състава - д-р Е. И., е с призната специалност психиатрия. По изложените съображения съдът намира, че

експертното решение е издадено от компетентен орган – от специализиран състав, определен по реда на чл. 18, ал. 2 ПУОРОМЕРКМЕ, компетентен по профила на заболяването, с необходимия брой лекари със съответната медицинска специалност, включително с призната специалност психиатрия.

ЕР на НЕЛК е подписано от председателя на състава и всички негови членове, поради което няма допуснати нарушения, свързани с правилата за кворума и мнозинството. Същото е в изискуемата от закона писмена форма.

При издаването на решението обаче са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, които представляват самостоятелно основание за неговата отмяна съгласно чл. 146, т. 3 АПК.

Според императивната норма на чл. 45, ал. 1 от ПУОРОМЕРКМЕ при обжалване на експертни решения на ТЕЛК, НЕЛК се произнася само по поводите, посочени в жалбата и предвидени в наредбата по чл. 101, ал. 7 от Закона за здравето (т.е. НМЕ), което в случая не е изпълнено. В разглеждания случай подадената от жалбоподателя жалба до НЕЛК срещу постановеното от ТЕЛК експертно решение съдържа оплаквания единствено относно това, че в същото не са взети предвид двете психични диагнози на жалбоподателя, за което са представени амбулаторен лист от психиатър, етапна епикриза, психологическо изследване и епикриза, като с петитума на жалбата е направено само искане да се отрази и другата психична диагноза - F06.2 Органично налудно /шизофреноподобно/ разстройство. Следователно от обстоятелствената част и от петитума на подадената до НЕЛК жалба се установява, че жалбоподателят не е оспорил определения процент ТНР.

Следва да се отбележи, че и в жалбата срещу разглежданото ЕР на НЕЛК изрично се посочва, че експертното решение се оспорва в частта, с която не е включена и призната психиатричната диагноза F06.2 Органично налудно /шизофреноподобно/ разстройство, като се излагат доводи, че в мотивите на решението диагнозата е подробно описана, но в самото ЕР като водеща е вписана единствено „Дълбока умствена изостаналост“, без отделно отразяване на психичното заболяване. След като експертното решение на ТЕЛК е било частично оспорено пред НЕЛК само относно неотразяването в същото на посочената диагноза, а жалбата не е била насочена към определената степен на трайно намалената работоспособност, НЕЛК не е дължала произнасяне в тази насока. Въпреки това, в нарушение на специалната норма на чл. 45, ал. 1 ПУОРОМЕРКМЕ, съставът на НЕЛК не се е произнесъл само по поводите, посочени в жалбата, а се е произнесъл и спрямо неоспорените части на ЕР на ТЕЛК. При това положение настоящият съдебен състав приема, че НЕЛК се е произнесла по повод, който е предвиден в наредбата, но при неизпълнение на кумулативното процесуално изискване същият повод да бъде посочен в жалбата. О. от НЕЛК контрол върху решението на ТЕЛК е следвало да обхване единствено обжалваната му част, като е липсвало основание за разглеждане на решението на ТЕЛК в останалите му части, за което административният орган не е бил сезиран. По този начин НЕЛК е излязла извън предмета на спора, очертан в подадената пред нея жалба. Горното обуславя незаконосъобразност на обжалваното ЕР на НЕЛК в оспорената му пред настоящата инстанция част, което е абсолютно основание за отмяна, независимо от обстоятелството, че крайният резултат е благоприятен за оспорващия (в този смисъл са решение № 13676 от 17.12.2024г. по адм. д. № 6871 от 2024 г. на ВАС, Шесто отделение, решение № 4677 от 27.04.2015 г. по адм. д. № 13427 от 2014 г. на ВАС, Шесто отделение).

По изложените съображения съдът намира обжалваното експертно решение на НЕЛК за процесуално незаконосъобразно и като такова следва да бъде отменено на основание чл. 146, т. 3 АПК в оспорената му част, а предвид обстоятелството, че съдът няма как да замести органите на

медицинската експертиза в експертната им дейност, на основание чл. 173, ал. 2 АПК преписката следва да бъде изпратена на съответния специализиран състав на НЕЛК за ново произнасяне по жалбата на М. Ц. М., действащ чрез своя настойник и законен представител Ц. Д. М., срещу експертното решение на ТЕЛК, което следва да бъде разгледано само в обжалваната част, по поводите, посочени в жалбата. Съгласно чл. 174 АПК съдът следва да определи срок за новото произнасяне, а именно срок от три месеца, колкото е срокът за произнасяне с експертно решение по чл. 47, ал. 1 от ПУОРОМЕРКМЕ.

Относно разноските в производството.

При този изход на спора право на разноски има жалбоподателят, но при липсата на своевременно направено искане такива не следва да му бъдат присъждани.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд София-град, 72 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалбата на М. Ц. М., действащ чрез своя настойник и законен представител Ц. Д. М., Експертно решение (ЕР) № от г. на Специализиран състав по психични, вътрешни и С. при НЕЛК в частта, с която не е призната и включена диагноза F06.2 Органично налудно /шизофреноподобно/ разстройство.

ВРЪЩА преписката на НЕЛК – Специализиран състав по психични, вътрешни и С. за ново произнасяне по жалбата на М. Ц. М., действащ чрез своя настойник и законен представител Ц. Д. М., само по поводите, посочени в жалбата, в тримесечен срок от получаването и при спазване на дадените с настоящото решение задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: